

Oponentský posudek na rigorózní práci Markéty Růžičkové

Náboženství v České republice: základní analýza a vztah k vybraným sociodemografickým otázkám

Problematika náboženství v širším pojetí patří k autorčiným odborným zájmům dlouhodobě a toto téma zpracovala již ve své bakalářské a diplomové práci. Předkládaná práce má rozsah 109 stran a 3 nečíslované přílohy, které v přehledu zahrnují výsledky mezinárodních šetření. Práce je členěna na 7 kapitol. V úvodu autorka vyčerpávajícím způsobem informuje o záměru a cílech práce. Uvádí snahu prozkoumat pozici náboženství v současné společnosti, seznámit s novými náboženskými směry a informovat o postojích obyvatel k vybraným otázkám. Vzhledem k problematickému zjišťování religiozity ve sčítáních lidu autorka ve své práci vychází i z výsledků nejnovějších výběrových šetření, která se týkají náboženského vyznání. V úvodu je uvedena též struktura práce.

První kapitola má metodologický charakter. Poskytuje nejen přehlednou informaci o zdrojích dat, ale i vysvětlení a zdůvodnění použitých metod. V druhé kapitole autorka informuje o situaci ohledně náboženské problematiky v ČR včetně vývoje postojů k náboženským otázkám. Uvedena je i legislativa a výzkumná činnost v této oblasti. Z vybraných charakteristik autorka zvolila strukturu podle věku a pohlaví, vzdělanostní úroveň a regionální pohled (v úrovni krajů a velikostních skupin obcí). Třetí kapitola poskytuje informaci o výběrových šetřeních a výzkumech náboženské problematiky na území ČR včetně mezinárodního srovnání. Výsledky mezinárodních výběrových šetření náboženského vyznání v Evropě a jejich detailní analýza jsou uvedeny v následující čtvrté kapitole. Přehled postojů k vybraným společenským jevům, které úzce souvisí s náboženstvím, vychází ze studia dostupné literatury a je uveden v kapitole páté. Další dvě kapitoly zahrnují vlastní analýzu autorky a vychází z evropských šetření (*European Value Study* z roku 2008 a *International Social Survey Programme* z téhož roku) a z individuálních dat posledního sčítání lidu v ČR (2011). V závěru autorka shrnuje získané poznatky a zdůvodňuje potřebu dalšího výzkumu v této jistě zajímavé, ale náročné oblasti.

Autorka v analýze vychází z dostupných zdrojů dat, jejich úplnost a přesnost jsou však často předmětem diskuzí. Jedná se o oficiální data ze sčítání lidu a údaje samotných církví, oba soubory jsou však ovlivněny způsobem zjišťování dat. V případě sčítání jsou data získána na základě subjektivního vyjádření, církve obvykle vyžadují určitý stupeň aktivity v této oblasti. Vhodným doplňkem jsou pak výběrová šetření, která zjišťují postoje obyvatelstva k základním hodnotám a náboženským otázkám, které úzce souvisí i s demografickou problematikou (např. formování a rozpad manželských svazků, rodina, v širším slova smyslu i procesy porodnosti a úmrtnosti). V práci jsou využity a vhodně kombinovány všechny uvedené zdroje.

Práce má všechny požadované náležitosti, je přehledná, čtivá a velmi zajímavá. Text je vhodně doplněn četnými tabulkami a grafy, použitá literatura je řádně citována. K práci nemám zásadní připomínky a doporučuji vybrané části práce publikovat v odborném tisku.

Práce Markéty Růžičkové splňuje požadavky kladené na rigorózní práci a doporučuji ji přijmout k obhajobě.

RNDr. Květa Kalibová, CSc.

30.8.2017